

KANSALLINEN
KOULUTUKSEN
ARVIOINTIKESKUS

Valssin arviointityökalut

Arviointityökalujen kehittäminen

Arviointityökalut perustuvat vuonna 2018 julkaistuihin laatuindikaattoreihin, jotka kuvaavat laadukasta ja tavoiteltavaa varhaiskasvatusta ja antavat näin suuntaviivoja kansallisesti yhtenäiselle arvioinnille. (Ks. Laadun perusteet ja suositukset –asiakirja)

Arviointityökalujen tuottamiseen on osallistunut

- yli 30 varhaiskasvatuksen tutkijaa yliopistoista, joissa varhaiskasvatusta tutkitaan ja opetetaan
- asiantuntijatahot kuten Vanhempainliitto, opetus- ja kulttuuriministeriön alaiset työryhmät sekä Saamelaiskäräjät
- Opetushallitus, Aluehallintovirasto ja Kansallinen audiovisuaalinen instituutti
- varhaiskasvatuksen henkilöstö ja päiväkotien johtajat (ks. Varhaiskasvatuksen kansallisten arviointityökalujen pilotointi –raportti)

Arviointityökalujen kehittämisessä yhdistyy varhaiskasvatuksen lainsäädäntö ja varhaiskasvatussuunnitelman perusteet sekä tuore tutkimustieto varhaiskasvatuksesta.

Työkaluja seuraavien teemojen arviointiin

RAKENTEIDEN LAATU

Varhaiskasvatuksen johtaminen

- Jaettu pedagoginen johtajuus

Henkilöstö ja taloudelliset resurssit

- Henkilöstön täydennyskoulutus sekä osaamisen kehittäminen

Varhaiskasvatuksen palvelurakenne

- Palveluiden inklusiivisuus ja varhaiskasvatuksen tuen rakenteet
- Paikallisen varhaiskasvatussuunnitelman laadinta, ylläpito, arviointi ja päivittäminen
- Huoltajille suunnattu varhaiskasvatusta koskeva ohjaus ja neuvonta
- Yksityisten varhaiskasvatuspalvelujen ohjaus, neuvonta ja valvonta
- Varhaiskasvatuksen aloitusta tukevat rakenteet

Järjestäjän laadunhallinta

- Varhaiskasvatuksen arvioinnin ja kehittämisen rakenteet

*) Mahdollisia tulevia työkaluja esim. lapsiryhmän muodostamiseen, henkilöstön työaika-suunnitteluun liittyen

LAADUN PROSESSITEKIJÄT eli lapsen kohtaama laatu

Vuorovaikutus

- Vuorovaikutuksen sensitiivisyys ja ilmaisun tavat
- Vastavuoroinen ja kielellinen vuorovaikutus
- Vertaisvuorovaikutus, yhteisöllisyys ja ryhmän ilmapiiri
- Henkilöstön keskinäinen vuorovaikutus ja monialainen yhteistyö

Vasun toteuttaminen

- Pedagogisen prosessin suunnittelu, dokumentointi, arviointi ja kehittäminen
- Leikki
- Liikuntakasvatus
- Ilmaisun monet muodot
- Teknologikasvatus
- Matemaattinen ajattelu
- Ympäristö- ja kestävyyskasvatus
- Mediakasvatus, monilukutaito ja digitaalinen osaaminen

Oppimisympäristö: Fyysinen oppimisympäristö

Oppimisen, kehittämisen ja hyvinvoinnin tuki

- Perustoiminnot
- Ruokakasvatus
- Tuki varhaiskasvatuksessa

Kasvatusyhteistyö: Henkilöstön ja huoltajien välinen vuorovaikutus

Lapsen kokemus: Lapsen emotionaalisen hyvinvoinnin ja osallisuuden vahvistaminen

Saamelaisen varhaiskasvatuksen arviointityökalu

Vasu linjaa toiminnan tavoitteet, joita arvioidaan

Leikkiin ja vuorovaikutukseen kannustava yhteisö

Leikkiin kannustavassa toimintakulttuurissa tunnustetaan leikin merkitys lapsen hyvinvoinnille ja oppimiselle. Henkilöstö tunnistaa leikkiä rajoittavia tekijöitä ja kehittää leikkiä edistäviä toimintatapoja ja oppimisympäristöjä. Lapsilla ja henkilöstöllä on mahdollisuus kokea yhdessä tekemisen ja leikin iloa. Yhteisössä kannustetaan kaikkia kekseliäisyyteen, mielikuvituksen käyttöön, omaan ilmaisuun ja luovuuteen. Leikki saa näkyä ja kuulua. Lasten leikkialoitteille, kokeiluille ja elämyksille annetaan tilaa, aikaa ja leikkirauhaa. Leikkiville lapsille ja aikuisille mahdollistetaan keskittyminen leikkiin.

Lähde: Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2022, s. 31

Esimerkki leikin arviointilomakkeesta (henkilöstölle)

AVOIN JA OSALLISUUTTA EDISTÄVÄ LEIKKI	toteutuu erittäin heikosti	toteutuu heikosti	toteutuu kohtalaisesti	toteutuu hyvin	toteutuu erittäin hyvin
Edistämme tietoisesti monen osallistujan leikkejä.	☐	☐	☐	☐	☐
Tunnistamme, miten lasten osallistumisen mahdollisuudet ovat jakautuneet leikin aikana.	☐	☐	☐	☐	☐
Varmistamme, että kaikki lapset saavat myönteistä palautetta leikissä.	☐	☐	☐	☐	☐
Rakennamme tietoisesti lasten kanssa avointa ja osallistavaa leikin kulttuuria.	☐	☐	☐	☐	☐
Korjaamme lasten syrjiviä ja poissulkevia toimintatapoja leikissä ohjaamalla lapsia toimimaan toisin.	☐	☐	☐	☐	☐

Pohdintakysymykset

- Millaisia näkemyksiä meillä on leikin merkityksestä? Millä tavoin ne ohjaavat toimintaamme lasten kanssa?
- Millaisia rooleja henkilöstöllä on leikin ohjaamisessa ja kehittämisessä omassa ryhmässämme?
- Millaisilla konkreettisilla keinoilla pyrimme edistämään aikuisten ja lasten välistä sekä lasten keskinäistä leikkiä lyhyellä ja pitkällä aikavälillä?
- Miten turvaamme, että jokainen ryhmämme lapsi pääsee osalliseksi yhteisistä leikeistä ja saa leikkikavereita? Miten tunnistamme ja ennaltaehkäisemme poissulkevaa ja syrjivää käyttäytymistä?
- Keskustelkaa leikin havainnoinnin säännöllisyydestä. Mitä se teille tarkoittaa?

Vuorovaikutusta koskevia tavoitteita

Vuorovaikutustaitojen kehittymisen kannalta lasten kokemukset kuulluksi tulemisesta ja siitä, että heidän aloitteisiinsa vastataan, ovat tärkeitä. Henkilöstön sensitiivisyys ja reagointi myös lasten non-verbaaleihin viesteihin on keskeistä. Vuorovaikutustaitojen kehittymistä tuetaan kannustamalla lapsia kommunikoi-
maan toisten lasten ja henkilöstön kanssa.

Esimerkki vuorovaikutuksen arviointityökalusta

Vuorovaikutuksen myönteisyys ja läsnäolo	toteutuu erittäin heikosti	toteutuu heikosti	toteutuu kohtalaisesti	toteutuu hyvin	toteutuu erittäin hyvin
Kohtaan lapset tulemalla fyysisesti lasten tasolle ja olemalla heidän saavutettavissaan.	☐	☐	☐	☐	☐
Kohtaan lapset kiireettömästi päivän eri tilanteissa.	☐	☐	☐	☐	☐
Vastaan kaikkien lasten läheisydentarpeeseen myönteisesti. 	☐	☐	☐	☐	☐
Varmistan, että ryhmän kaikille lapsille osoitetaan lämpöä ja hyväksyntää päivittäin.	☐	☐	☐	☐	☐
Käytän vuorovaikutuksessani hassuttelua ja huumoria lapselle ymmärrettävällä tavalla.	☐	☐	☐	☐	☐

Vastaan kaikkien lasten läheisydentarpeeseen myönteisesti.

Esim. lapset pääsevät syliin niin halutessaan

Pohdintakysymykset

- Millaisissa ryhmän tilanteissa myönteinen ja myötätuntoinen vuorovaikutus on erityisen tärkeää?
- Millaiset ryhmän vuorovaikutustilanteet ovat meille ammattilaisina haastavia?
- Mitkä asiat kertovat meille, että olemme sitoutuneita vuorovaikutukseen lapsen kanssa? Millä tavalla se ilmenee lapsissa?
- Millaisin keinoin varmistamme ryhmässämme lasten kuulluksi, nähdyksi ja ymmärretyksi tulemisen sekä yksilö että ryhmätasolla? Millaisia vuorovaikutuksen keinoja meillä on sellaisten lasten kanssa, jotka eivät tuota puhetta tai puhuvat eri kieltä?
- Miten mahdollistamme ja tuemme lasten kokonaisvaltaista ilmaisuja ja erilaisia ilmaisun tapoja arjen tilanteissa? Miten lasten kehitystaso sekä yksilölliset taidot vaikuttavat ilmaisun tukemiseen?

Arviointilomakkeiden soveltaminen

Arviointilomakkeita voi hyödyntää päiväkodeissa myös kevyemmin

- Johtaja lataa ja tulostaa valitsemansa arviointilomakkeen henkilöstölleen.
  - Henkilöstö vastaa arviointilomakkeeseen, mikä tulee yksilöllistä reflektiota.
  - Henkilöstö keskustelee teeman toteutumisesta lapsiryhmässään arviointilomaketta ja pohdintakysymyksiä hyödyntäen.
- **Pohditaan yhdessä lapsiryhmän toiminnan vahvuuksia ja kehittämisen kohteita.**
  - **Muodostetaan uusia tavoitteita toiminnalle.**
  - **Arvioidaan asetettujen tavoitteiden toteutumista säännöllisesti ja muutetaan niitä tarvittaessa.**

Miten lapset otetaan mukaan arviointiin?

- Lapset eivät käytä Valssia.
- Henkilöstö varmistaa lasten osallisuuden toteutumisen toiminnassa ja sen arvioinnissa.
- Henkilöstön tueksi on laadittu uusi julkaisu, jossa esitellään monipuolisia ja lapsiystävällisiä menetelmiä. Julkaisun voi ladata Karvin kotisivuilta, [tästä linkistä](#).
- Tärkeintä on ylipäänsä miettiä, *mitä osallisuus tarkoittaa ja miten lasten vaikuttamisen mahdollisuuksia voidaan lisätä*.

LASTEN OSALLISUUS
VARHAISKASVATUKSEN
SUUNNITTELUSSA JA
ARVIOINNISSA

Koulutusmateriaalit

ETUSIVU | TIETOA MEISTÄ | JULKAISUT | ILMOITTAUTUMINEN | YHTEYSTIEDOT Hae Karvifistä

 KANSALLINEN KOULUTUKSEN ARVIOINTIKESKUS

Suomi / Svenska / English

VARHAISKASVATUS | ESI- JA PERUSOPETUS | LUKIOKOULUTUS | AMMATILLINEN KOULUTUS | KORKEAKOULUTUS | VAPAA SIVISTYSTYÖ

TAITEEN PERUSOPETUS

Esitykset ja koulutusmateriaalit

Powerpoint-esitykset:

[Varhaiskasvatuksen laadunarviointijärjestelmä Valssin infotilaisuus 18.10. & 25.10.2022](#)

[Valssin infotilaisuus 12/2022](#)

[Valssi-information 12/2022](#)

Infotilaisuuksien tallenteet:

[Valssin infotilaisuus 12/2022](#)

[Infotillfälle om Valssi 12/2022](#)

Valssin koulutustallenteet:

- Valssin hyödyntäminen arviointiprosessissa
- Att använda Valssi i utvärderingsprocessen

Varhaiskasvatus

Varhaiskasvatuksen laadun arvioinnin perusteet ja suositukset

Valssi – Varhaiskasvatuksen laadunarviointijärjestelmä	+
Valssi pähkinänkuoressa	
Tausta ja kehitystyö	
Esitykset ja koulutusmateriaalit	
Varhaiskasvatuksen laadun arviointiverkosto	
Teema- ja järjestelmäarvioinnit	

[Tilaa julkaisuja](#)

[Tilaa uutiskirje](#)

KANSALLINEN
KOULUTUKSEN
ARVIOINTIKESKUS

Kiitos kaikille!

**Lisätietoja:
valssi@karvi.fi**

